

Statenbrief

Datum

10 april 2020

Zaaknummer

2020-003635

Inlichtingen

Provincieloket

026 359 99 99

[REDACTED]

Blad

1 van 9

Onderwerp

Update provinciale aanpak COVID-19

Portefeuillehouder

Jan Markink

Ambitie en thema

Alle

Doel van deze brief

Gedeputeerde Staten verzoeken Provinciale Staten om:
de inhoud van deze brief voor kennisgeving aan te nemen (informatieplicht)

1 Inhoud voorstel (beoogd resultaat/doel)

Hierbij ontvangt u een update van de provinciale aanpak COVID-19.

2 Aanleiding

De ontwikkelingen rond de uitbraak van COVID-19 volgen elkaar in hoog tempo op. De landelijke maatregelen zijn aangepast en uitgebreid. De samenleving en gezondheidszorg staan al enkele weken onder grote druk en hebben aandacht en ondersteuning nodig. Veiligheidsregio's en gemeenten zijn dag in dag uit aan de slag om deze crisis aan te pakken. Wij stellen daarom continu onze aanpak bij.

In deze update nemen we u mee in de stand van zaken en aanvullende acties die wij ondernemen ten opzichte van de Statenbrief die u 25 maart van ons ontving over de provinciale aanpak COVID-19 (PS2020-198).

In de bijlage treft u aan:

- een overzicht acties per spoor provinciale aanpak COVID-19
- de impact-monitor COVID-19 Gelderland, 10 april 2020

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

3 Bestaand beleid c.q. kader

Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Wij zien een grote rol voor de veiligheidsregio's en de gemeenten. Zij staan in direct contact met onze inwoners. Vanwege het uitgangspunt 'samenwerken als één overheid' is onze rol voor de aanpak van COVID-19 gebaseerd op drie sporen vanuit de gedachte: doen, beleven bijstellen. De drie sporen zijn:

- I. Hulp bieden. Wat kunnen we als provincie doen? We hebben geen rol bij de indamming van COVID-19, maar op welke manier kunnen wij partners, in het bijzonder gemeenten, maar ook anderen helpen in deze periode?
- II. Gevolgen in beeld brengen. Hoe kunnen we de effecten op de economische situatie in Gelderland en onze opgaven monitoren? En wat zijn mogelijkheden om deze te helpen ondervangen? Dit vanzelfsprekend in relatie tot de landelijke maatregelen.
- III. Te ondernemen acties. Welke acties kunnen we ondernemen richting opbouw en herstel? Waar gaan we op acteren vanuit onze eigen taken en opgaven?

Update spoor I Hulp bieden

We volgen de landelijke ontwikkelingen op de voet en staan in nauw contact met onze partners om te kijken welke hulp geboden kan worden vanuit onze provinciale rol. We beseffen dat de uitbraak van COVID-19 ingrijpende gevolgen heeft voor iedereen in onze samenleving en ook ingrijpende sociale gevolgen heeft. We kijken breed naar wat er nodig is. Wat kunnen we zelf doen, wat samen en waar kunnen we helpen, ook als we er niet direct over gaan. In deze fase willen we de acute hulp bieden die nodig is en naast onze partners staan.

Brief aan gemeenten: eerste reacties

De eerste reacties op de brief die wij 25 maart jl. aan alle Gelderse gemeenten hebben gestuurd om onze hulp aan te bieden komen nu binnen. Gemeenten reageren positief op het initiatief en geven aan dat de hulpvraag aan de provincie snel concreter wordt.

Gemeenten vragen om samen richting het Rijk de aandacht te vestigen op de (nog grotere) tekorten in het sociaal domein. Ook vragen gemeenten om uitstel van de invoering van de Omgevingswet bij het Rijk te bepleiten. Tevens verzoeken sommige gemeenten uitstel voor het indienen van de jaarcijfers. We hebben vragen gekregen over de inzet van provinciale capaciteit en we kijken of er een match mogelijk is. Het netwerk van gemeenten om ervaringen uit te wisselen en kennis en kunde op gebied van COVID-19 te delen ontwikkelt zich en dat willen wij graag verder ondersteunen.

Omdat de gevolgen van de landelijke maatregelen meteen ingrijpen op de sectoren economie en cultuur hebben we direct contact gezocht met de betreffende wethouders. We verwachten op korte termijn een eerste inventarisatie van de hulpvraag van alle Gelderse gemeenten te hebben.

Datum

10 april 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

3 van 9

Acute hulp

Voor spoor 1 "acute hulp bieden (tot aan de zomer)" moeten wij snel kunnen handelen. We zetten ons in voor acute hulp daar waar die nodig is en steken een hart onder de riem voor sommige instanties. Wij hebben aangegeven € 5 miljoen vrij te willen maken. Bij de inzet van deze middelen denken wij nu bijvoorbeeld aan:

- Gelderse gemeenten die hulp nodig hebben bij het inrichten van noodloketten voor het uitvoeren van Rijksregelingen
- Projecten gericht op sociale cohesie (leefbaarheid)
- Een bijdrage aan het opzetten en onderhouden van een zorgplatform bedoeld om vraag en aanbod van vrijwilligers in de zorg te koppelen.
- De Gelderse voedselbanken te voorzien van een bloemetje voor hun klanten in deze moeilijke tijden. Deze bloemen kopen wij in bij Gelderse tuinders die door de crisis in zwaar weer terecht zijn gekomen.

Onze acute hulp kan ook gaan over steun uitspreken of noodzakelijke handelingen mogelijk maken. Zo betuigen wij onze steun aan bedrijven die productiecapaciteit inzetten voor materialen in de zorg (mondkapjes). En inmiddels is voor het Radboud UMC een gedoogbeschikking afgegeven voor de komst van defensiehelikopters die COVID-19 patiënten vervoeren. De komende dagen en weken verwachten we allerlei verzoeken voor acute hulp waarbij we steeds afwegen of en welke hulp we kunnen bieden.

Update spoor II Gevolgen in beeld brengen

COVID-19 heeft een enorme impact op de economie en samenleving, maar over de grootte van de impact bestaat op dit moment nog veel onduidelijkheid. We monitoren actief en breed welke gevolgen COVID-19 heeft voor Gelderland en benutten hiervoor ook landelijke rapporten en initiatieven. In de bijlage treft u de impactmonitor voor Gelderland van 10 april aan.

We updaten en publiceren deze monitor wekelijks op onze website, zodat u en onze partners dit goed kunnen volgen. Deze monitor voedt ook de te ondernemen acties in spoor I en III en geeft de impact op onze ambities en opgaven aan.

De gevolgen van COVID-19 zijn ook geanalyseerd door het Centraal Planbureau (CPB). Het CPB heeft in scenario's aangegeven wat de economische gevolgen kunnen zijn naarmate de contactbeperkingen langer duren en de economische doorwerking dieper en breder is. In alle scenario's (van licht naar zwaar) gaat het CPB ervan uit dat er een recessie op komst is.

Omdat er sprake is van verschillende scenario's is de onvoorspelbaarheid groot. Het is daarom van groot belang een impactmonitor op te stellen, deze door te ontwikkelen en te gebruiken als belangrijke basis voor te nemen maatregelen.

Datum

10 april 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

4 van 9

Update spoor III te ondernemen acties

De uitbraak van COVID-19 raakt al onze taken en opgaven. Als de verwachtingen uitkomen krijgen we te maken met een recessie. Dit heeft grote economische en maatschappelijke effecten zoals teruglopende werkgelegenheid, sociale tweedeling, druk op overheidsfinanciën met daarachter bezuinigingen op publieke bestedingen, verarming van de publieke ruimte (binnensteden en dorpskernen), druk op publieke sectoren als sport en cultuur. Tegelijkertijd zien we nieuwe initiatieven ontstaan die kansen bieden voor de toekomst.

In nauw contact met onze partners werken we aan maatregelen gericht op het beperken van de economische schade, het dempen van negatieve effecten en stimuleren van de economie. De opgaven op klimaat en energie-transitie en de dilemma's rond onze beperkte ruimte, zijn niet verdwenen. De acties die we in dit derde spoor noemen zijn naar verwachting nog maar het begin. Het gaat om puinruimen en opbouwen/herstellen. Hieronder treft u een update van het derde spoor aan.

Toerisme en recreatie

Met de Taskforce Gastvrij Gelderland werken we samen met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, Stichting Achterhoek Toerisme, RBT Rivierenland en de belangenorganisaties HISWA-RECRON en Koninklijke Horeca Nederland (KHN) de krachten te bundelen voor toeristische ondernemers. Nu ook het kabinet aangeeft dat de maatregelen over de meivakantie heengegroept worden zien ondernemers hun omzetten verdampen. De twaalf provincies hebben daarom op 3 april het rijk gevraagd om ook ondersteunende maatregelen te treffen voor de Nederlandse toerisme- en recreatiesector.

Agrifood en Greenport Gelderland

Nu de export van agrarische ondernemers onder druk staat of zelfs wegvalt, denken we ook mee met de Taskforce Korte Ketens die de keten van voedselproductie en consumptie beoogt te verkleinen en ondernemers wil helpen in deze tijd. We vinden het belangrijk dat ook deze initiatieven uit de sector overeind blijven, passend bij onze ambities voor bijvoorbeeld FoodValley. Met Greenport Gelderland voeren we overleg wat we kunnen doen, bijvoorbeeld voor de sier- en laanboomteelt.

Economie

Het kabinet heeft 7 april aanvullende maatregelen genomen om ondernemers te ondersteunen vanwege de economische gevolgen van het coronavirus. Het gaat om onder andere extra financiering via de Garantie Ondernemersfinanciering (GO-regeling) en specifieke kredietmogelijkheden voor start- en scale-ups. Bovendien wordt de premie voor de verruimde regeling Borgstelling Midden- en Kleinbedrijf (BMKB) verlaagd. Ook gaat het Rijk leverancierskrediet herverzekeren tot een bedrag van twaalf miljard euro. Daarnaast krijgen meer bedrijven een eenmalige gift als tegemoetkoming voor de gevolgen van maatregelen die het kabinet

Datum

10 april 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

5 van 9

neemt om het coronavirus te bestrijden: gestreefd wordt deze specifieke uitbreiding per 15 april 2020 open te stellen.

Wij zijn blij met verbrede toepassing van de rijksmaatregelen en specifiek de kredietmogelijkheden voor innovatieve startups en scale-ups die het kabinet afkondigde. De Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen en de provincies staan klaar om de uitvoering van het fonds, ter grootte van 100 miljoen euro, ter hand te nemen. Deze bedrijven, die allerlei nieuwe technieken testen en op de markt brengen, zijn cruciaal voor de regionale economie en zijn van nature kwetsbaar omdat ze in de opstart- of in de groeifase zijn. Dat geldt ook voor familie- en maakbedrijven die niet door de bank gefinancierd zijn.

Oost NL, de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij van Gelderland en Overijssel, waarvan beide provincies aandeelhouder en financier zijn, zal de uitvoering van de kredietverstrekking zo snel mogelijk ter hand nemen. Wij zijn in overleg met OOST-NL in welke mate cofinanciering nodig is om deze kredietmogelijkheden aanvullend te verruimen.

We inventariseren met onze partners op gebied van onderwijs en arbeidsmarkt wat wij kunnen doen ten gevolge van COVID-19 nu de werkloosheid gaat oplopen in de verschillende sectoren en vraag en aanbod verschuift.

De 12 provincies overleggen zeer regelmatig met het kabinet om de gevolgen van de uitbraak van COVID-19 voor de regionale economie in beeld te brengen en om gezamenlijk te kijken welke maatregelen nodig zijn.

Cultuur

De culturele sector wordt hard getroffen door de landelijke maatregelen. We zijn met de sector aan het inventariseren wat de gevolgen zijn en wat er nodig is. We hebben overleg met zowel de culturele instellingen als de gemeenten in Gelderland. Er is een taskforce ingericht waarin ministerie van OCW samen met IPO, VNG, G4 en de culturele sector in gesprek is over de problemen en maatregelen.

Sport

NOC*NSF werkt aan Coronanoodfonds Sport. De rijksoverheid en andere partners, waaronder de provincies, zijn gevraagd mee te doen. Het is vooral bedoeld voor de breedtesport. Met gemeenten wordt gesproken over allerlei maatregelen die lokaal kunnen worden genomen zoals het opschorten van het innen van huur en belastingen. We bundelen onze krachten voor de in Gelderland gelegen accommodaties zoals Papendal en Omnisport.

Regionale energiestrategieën (RES)

Eerder informeerden wij u al over de brief die wij mede namens de zes Gelderse RES regio's aan het Nationaal Programma RES hebben gestuurd. Daarin vroegen wij om het verschuiven van de termijn

Datum

10 april 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

6 van 9

van indiening van de vastgestelde RES'en 1.0 met vier maanden tot 1 juli 2021. Dit vanuit onze zorg voor een zorgvuldig proces met stakeholders en volksvertegenwoordigers. Onze oproep en de oproep van andere regio's en provincies heeft gehoor gekregen. Het NP RES heeft over de verruiming van de deadlines voor het inleveren van de (concept) RES het volgende bericht gepubliceerd: <https://regionale-energiestrategie.nl/Nieuws/1632540.aspx>.

Omgevingswet

Op 1 april 2020 heeft de minister van Binnenlandse Zaken besloten tot uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De termijn waarmee de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt uitgesteld, zal naar verwachting in mei 2020 nader worden bepaald door de gezamenlijke bevoegde gezagen. Gesproken wordt over een periode van maanden tot een half jaar. Aanvankelijk was de datum van inwerkingtreding voorzien voor 1-1-2021. Het uitstel is enerzijds het gevolg van de situatie die is ontstaan rondom COVID-19, maar heeft anderzijds ook te maken met de stand van zaken rondom het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). U ontvangt hierover een Statenbrief wat dit betekent voor het traject Gaan voor Gaaf en de ter inzage legging van de ontwerp-omgevingsverordening in Gelderland.

Gelderse Maatregelen Stikstof

In de Statenbrief Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS), PS2020-228, van 7 april jl. hebben wij u geïnformeerd over de voortgang. Ook in deze moeilijke tijd van COVID-19 zetten we de planning en de aanpak onverminderd door, in aangepaste vorm waar nodig. Immers, zodra de maatschappelijke en economische activiteiten in Gelderland na deze crisis weer volledig hervat kunnen worden, moeten we voorkomen dat we bij hierbij 'struikelen over stikstof'. Anders gesteld: stikstof mag dan geen belemmering vormen voor het hervatten van het economische en maatschappelijke leven in Gelderland. Daarnaast blijven we werken aan het sterker maken van de natuur.

Wonen

De woonopgave blijft even hoog, het woningtekort dat opgebouwd is moet nog steeds aangepakt worden en het Actieplan Wonen Gelderland (zie Statenbrief PS2020-195) is dus meer nodig dan ooit. Het lijkt erop dat het virus een aantal negatieve effecten heeft op de woningbouw. Een belangrijk effect is het wegvallen van arbeidskrachten doordat arbeidsmigranten naar huis gaan, kantoorpersoneel thuis werkt en ook een percentage bouwvakkers de keuze maakt niet naar het werk te gaan. Bovendien moet men op de bouwplaats meer afstand houden en kunnen er minder mensen in de werkbussen. Opdrachtgevers lijken ook voorzichtiger te worden met het verstrekken van opdrachten, wat betekent dat er niet alleen nu een dip zit, maar deze ook op langere termijn doorwerkt. En tenslotte wordt nu ook de renovatie en onderhoudssector geraakt omdat dit vaak binnenwerkklussen zijn in corporatiecomplexen die niet meer uitgevoerd mogen worden vanwege de veiligheid. We overleggen met onze partners in de woningbouwsector en met gemeenten wat we kunnen doen om te blijven werken aan de woonopgave in tijden van COVID-19.

Vergunningverlening en handhaving

Datum

10 april 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

7 van 9

Bij bedrijven waarvoor wij bevoegd gezag zijn voor de Wabo (omgevingsvergunning) en voor de Wnb-vergunning bieden wij enige coulance zonder de veiligheid en gezondheid voor werknemers en omwonenden in gevaar te brengen. Wij laten hierbij de verplichte gelijktijdige uitgifte van de omgevingsvergunning en natuurvergunning los en staan meer tijd toe voor het verkrijgen van de natuurvergunning. Dit omwille van meer economische zekerheid, nu deze bedrijven door COVID-19 mogelijk economisch nadelig worden geraakt. Ook prioriteren we de inzet voor het verlenen van vergunningen nu de capaciteit aan onze menskracht door COVID-19 onder druk staat.

Besluit van het Comité van Toezicht INTERREG Deutschland-Nederland

De mogelijkheden van INTERREG zijn belangrijk voor allerlei bedrijven en instellingen in Gelderland. Wij zijn daarom blij met het besluit van het Comité van Toezicht om alle projecten waarvan de looptijd volgens de actuele beschikking eindigt tussen 30-03-2020 en 31-12-2020 (laatste dag inbegrepen), worden automatisch met zes maanden verlengd. Het Comité van Toezicht volgt de verdere ontwikkelingen en zal indien nodig vroegtijdig aanvullende maatregelen treffen om projecten en partners zo goed mogelijk te beschermen tegen de negatieve gevolgen van de actuele situatie.

4 Argumenten/afwegingen/risico's

We willen doen wat nodig is in deze ongekende situatie. We handelen van uit partnerschap. Dat betekent dat we partners willen ondersteunen. We gaan inzichtelijk maken wat voor consequenties deze situatie heeft en welke gevolgen er zijn. Het nu nog te vroeg om dat allemaal te kunnen overzien. Wel kunnen we aangeven dat we financiële risico's verwachten in het niet doorgaan of aanpassen van evenementen op de korte termijn. Zie ook PS brief 2020-198.

5 Financiële consequenties

Zoals aangegeven in de PS brief 2020-198 willen wij € 5 miljoen vrijmaken voor acute hulp (spoor I). Gezien de bijzondere omstandigheden willen we hierbij vooruitlopen op reguliere begrotingscyclus voor beschikbaarstelling van de middelen door uw Staten. Hier komen we bij vervolgvorstel van het Tussendocument 2020 op terug. Op basis van de verdere uitwerking brengen we een prioritering aan van de coalitieakkoordmiddelen bij de Perspectiefnota 2021.

6 Proces en evaluatie

In het verlengde van de aanpak in de PS brief 2020-198 willen wij een nadere fasering aanbrengen.

Fasering van de aanpak (hulp bieden, puinruimen en opbouw/herstel)

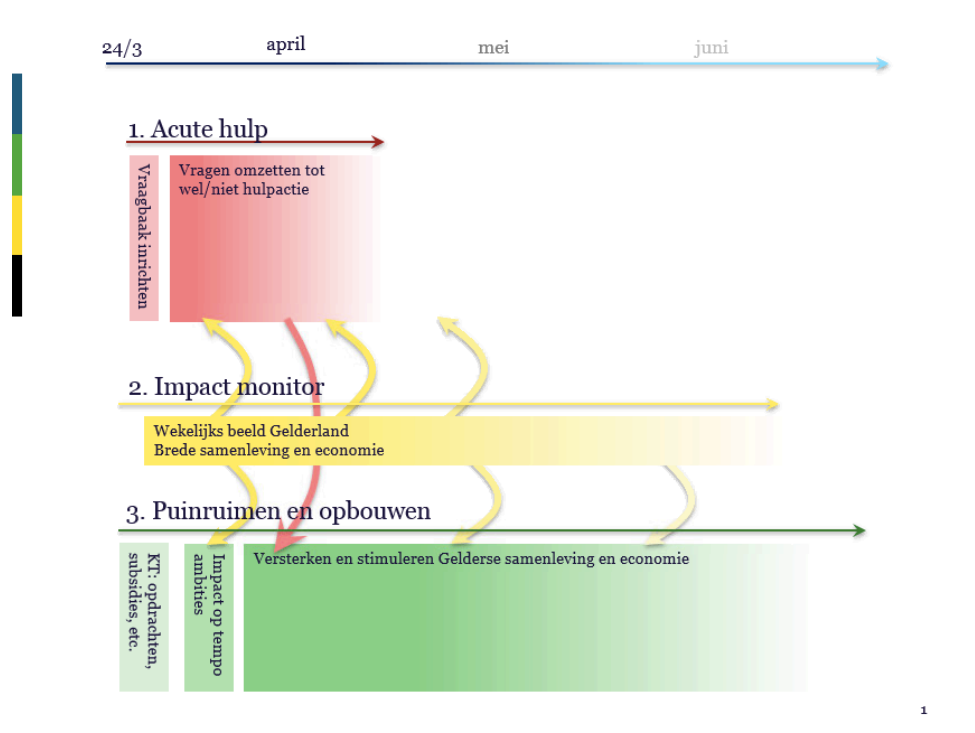
Omdat de ontwikkelingen elkaar in hoog tempo opvolgen en de economische effecten nog ongewis, maar ingrijpend kunnen zijn, faseren wij onze aanpak. Naast het bieden van de acute hulp in spoor I valt spoor III voor ons uiteen in twee fasen: puinruimen en opbouw/herstel. Puinruimen gaat veelal

Datum
10 april 2020

Zaaknummer
2020-003635

Blad
8 van 9

over aanvullende maatregelen ter (financiële) overbruggingen van deze fase. De fase daarna gaat over welke maatregelen wij kunnen nemen voor opbouw en herstel van de Gelderse economie en samenleving.

Samen voor Gelderland

Sinds het Coalitieakkoord 'Samen voor Gelderland' (mei 2019) tot stand is gekomen hebben wij met stikstof en COVID-19 te maken met twee crises die een grote impact hebben op onze ambities. In het Coalitieakkoord is aangegeven dat we onze inzet kunnen bijstellen: "We volgen de economische groei op de voet. Op het moment dat zich twee kwartalen op rij economische krimp (onder o) voordoet stellen we onze inzet voor behoud van werkgelegenheid proactief bij."

Ingroeimodel

Afgaande op de CPB scenario's belanden we straks in een recessie. Gezien de onzekere situatie nu en we nog geen voldragen beeld hebben van de impact zien wij een ingroeimodel voor ons: adaptief, snel en met impact. Op die manier houden we rekening met de ontwikkeling en duur van de landelijke COVID-19 maatregelen, eventuele intensivering van Rijkspakket en de vraag van onze partners. Ook is het van belang dat we bekijken wanneer de maatschappij toe is aan vervolgstappen voor herstel. Hebben we te maken met een korte en hevige vraaguitval en kan daarna de draad weer

Datum

10 april 2020

Zaaknummer

2020-003635

Blad

9 van 9

worden opgepakt? Of dreigen we ook belangrijke delen van onze maatschappelijke en economische structuur te verliezen? Dat is nu nog niet met zekerheid te zeggen. Wat we wel met zekerheid kunnen zeggen is dat we onze provinciale inzet maximaal willen laten meebewegen en intensiveren waar nodig. Dit kan door de middelen van het Coalitieakkoord te prioriteren en additionele inzet van het stamkapitaal.

In een volgende Statenbrief vullen wij deze fasering nader in, ook met het oog op uw inbreng en de prioritaire dossiers in Provinciale Staten.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends - Commissaris van de Koning

Pieter Hilhorst - secretaris

Bijlagen:

Overzicht acties per spoor provinciale aanpak COVID-19

Impact monitor COVID-19 Gelderland, 10 april 2020